

Ledare: Folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoutbildning

”En viktig del i vår förståelse för hur ojämlikhet i hälsa uppkommer är att hälsan och dess bestämningsfaktorer ingår i ett pågående samspel. Hälsa är ett viktigt värde i sig, och den formas av de villkor och möjligheter människor lever under, men hälsan är samtidigt en avgörande förutsättning för att upprätthålla och utveckla dessa livsvillkor”.

Citatet är hämtat från Kommissionen för jämlik hälsas slutbetänkande i juni 2017, *Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa. Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa*¹. Kommissionen ger förslag inom åtta områden hur mer jämlika villkor och möjligheter kan tillskapas för en mer jämlik hälsa för befolkningen. Områdena är: *Det tidigare livets villkor; Kompetenser, kunskaper och utbildning; Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö; Inkomster och försörjningsmöjligheter; Boende och närmiljö; Levnadsvanor; Kontroll, inflytande och delaktighet* samt *En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård*. Som redovisas i detta nummer är dessa åtta prioriterade områden alla centrala för folkhälsoutbildning. Det är därför kanske inte förvånande att folkhälsvetenskapsstudenters uppsatser vanligaste ämnesområden är *Hälsans bestämningsfaktorer* och *Hälsofrämjande arbete*. Hälsofrämjande arbete är ett interventivt forskningsområde med syfte att bidra till större social rättvisa². Kommissionens rapport inleds med:

”Sverige är ett land där folkhälsan mätt på traditionellt sätt – som spädbarnsdöd-

lighet eller medellivslängd – är väldigt god, men där ojämlikheten i hälsa och livslängd är mycket påtaglig. Mer kan och behöver därför göras, både för att stärka individers egna möjligheter att agera och generera resurser och för att öka det allmännas förmåga att bidra med resurser till individer och familjer under perioder i livet eller i situationer där de egna resurserna eller handlingsutrymmet inte räcker till. Med mer likvärdiga livsvillkor och möjligheter till sådant som en god uppväxt, en bra utbildning, ett gott arbete och en rimlig försörjning kommer också en mer jämlik hälsa.”

För att genomföra detta behövs ökad kunskap om förebyggandets konst³ på många nivåer i samhället, vilket vi hoppas bidra med genom detta temanummer om Folkhälsoutbildning i Sverige.

Bo J A Haglund
Redaktör och professor

Referenser

1. SOU 2017:47 Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa. Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa. <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/06/sou-201747/>
2. Haglund B.J.A., Tillgren P. Forskning i hälsofrämjande arbete – ett interventivt forskningsområde med syfte att bidra till större social rättvisa. *Socialmedicinsk tidskrift* 2009; 85:128- 38. <http://www.socialmedicinsk-tidskrift.se/index.php/smt/article/view/23/23>
3. Eriksson C., Stattin H. Förebyggandets konst – utbildning som stöd för kompetent praktik, policy och politik. *Socialmedicinsk tidskrift* 2017; 94:363-376